



A modern természettudományos gyűjteményezési stratégiák



Természettudományos szakmuzeológusok továbbképzése
Budapest, 2017 december 12-14.

Gyűjteményezési stratégiák

intézményi szintű szabályzatokban és gyűjteményi eljárásrendben foglalt, a „legjobb gyakorlatokat” ismertető dokumentumokban rögzített

sokoldalú felhasználhatóság elve alapján

a szerzeményezésben is felállítandók prioritások, nincs korlátozás nélküli befogadás

Gyűjteményezési stratégiák

elsődleges: az adott múzeum speciális erőssége, hazai-nemzetközi szinten elismert gyűjtési-kutatási területe; folyó kiemelt kutatások vagy közművelődési programok; olyan élőhelyek, gyűjtőhelyek, élőlénycsoportok melyek fenyegetettsége sürgős lépéseket igényel (leletmentés)

másodlagos: meglévő gyűjtési, kutatási-bemutatói szakterület bővítése, ezekhez különleges példányok beszerzése

harmadlagos: a meglévő gyűjteményezési-kutatási területen kívül eső tárgyak; limitált tudományos értékű kulturális javak

Múzeumi folyamatterkép

gyarapítás

- szerzeményezési politika
- szerzeményezési módok

nyilvántartás

- hagyományos nyilvántartás
- digitális nyilvántartás

megőrzés

- műtárgyvédelem
- biztonság
- digitális tartalmak megőrzése

hozzáférés

- hozzáférés valós térben
- hozzáférés virtuális térben

hasznosulás

- társadalmi, közösségi
- oktatási, köznevelési
- tudományos
- kulturális és kreatív iparágak

Szerzeményezés előtti döntési mechanizmus

gyarapítás

- szerzeményezési politika
- szerzeményezési módok

legyen összhangban az intézmény küldetésnyilatkozatával, az alapító okiratban foglaltakkal, a kötelezettségekkel és a lehetőségekkel

jogilag tiszta eredet (nemzeti, nemzetközi szabályozás, CITES, Nagoya Jegyzőkönyv)

etikai megfontolások (antropológiai anyagok, ritka természeti értékek, indokolatlan pusztítás)

minden szerzeményezésnek tükröznie kell a múzeum elkötelezettségét a természeti és kulturális örökség felelős megőrzésében

Szerzeményezés előtti döntési mechanizmus

gyarapítás

- szerzeményezési politika
- szerzeményezési módok

milyen járulékos hatása lesz a szerzeményezésnek: szállítási költség, helyigény, feldolgozás emberigénye, jogszabályi megfelelés, konzerválás, kártevőmentesítés...

nem csak ajándéknál/vásárlásnál/hivatalos átadásnál/letétnél, hanem gyűjtések megszervezésénél is

tudni kell nemet mondani (pl. hivatalos átadások); országos szintű feladatmegosztás (kicsit vízió)

Szerzeményezés előtti döntési mechanizmus

gyarapítás

- szerzeményezési politika
- szerzeményezési módok

tisztázni kell az átvételi feltételeket, elvárásokat; milyen kötelezettségeket vállalunk (állandó kiállítási bemutatás?); adományozás alapvetően feltételek nélkül történik

mindenki számára legyen egyértelmű az anyag mennyisége, várható minősége; időbeli egyeztetés

Első nyilvántartásba vétel

nyilvántartás

- hagyományos nyilvántartás
- digitális nyilvántartás

egyedi azonosítók kiadása és a tárgyhoz csatolása (gyűjteményi kódok használata)

a konzerválás módjának meghatározása a közművelődési és tudományos célokkal, a gyűjteményi sokoldalúság elvével összhangban (korántsem biztos, hogy a megszokott konzerválási mód a leghasznosabb)

gyűjtő, adományozó későbbi hozzáféréseinek meghatározása (régészeti gyakorlat, genetikai erőforrások felhasználása)

Első nyilvántartásba vétel

nyilvántartás

- hagyományos nyilvántartás
- digitális nyilvántartás

a kulturális javak és a csatolt dokumentáció összevetése

minimum adatok meglétének ellenőrzése, megőrzése
dokumentumok archiválása (gyűjteményi, tári, intézményi szintek)

gyűjtő, adományozó, átadó, Nemzeti Vagyonkezelő informálása

Nyilvántartási folyamat kontrollja

nyilvántartás

- hagyományos nyilvántartás
- digitális nyilvántartás

bármely anyag bármely mozgataása valamely naplóban rögzítendő (mozgatási napló, preparálási napló, kölcsönzések naplói)

pontos elhelyezés rögzítése bármely állapothoz (vagy naplók szintjén, vagy hozzáférhető, áttekinthető gyűjteményi rend alapján)

intézményi szintű nyilvántartás a beérkező és kimenő anyagokról

Állapotfelmérés, állagmegóvás

megőrzés

- műtárgyvédelem
- biztonság
- digitális tartalmak megőrzése

megfelelően képzett alkalmazott; felelősségi körök egyértelmű megállapítása

rendszeres, nyomonkövethető; intézkedési és kockázatkezelési terv

kötelezően elvégzendő szállítással járó folyamatok részeként

megelőző és aktív állományvédelem

Szállítási követelményrendszer

megőrzés

- műtárgyvédelem
- biztonság
- digitális tartalmak megőrzése

biztosítási érték megadása, biztosítási garancia, biztosítás megkötése

jogszabályi követelmények betartása (CITES, Nagoya, IATA)

tárgyak állapotának írásos, fotódokumentációs rögzítése

szállítólevél (nem kölcsönzési szerződés)

Kutatószolgálat

hozzáférés

- hozzáférés valós térben
- hozzáférés virtuális térben

engedélyeztetési protokoll - tervezés és időbeosztás, feltételek kiköthetőek

használok és érintett gyűjteményrészek nyilvántartása, archiválása

keletkező információk (fotók, méretek, publikációk) kötelező megosztása

érintett muzeológus - szerepének megfelelő mértékű - elismerése

Kölcsönvétel

hozzáférés

- hozzáférés valós térben
- hozzáférés virtuális térben

ugyanolyan gonddal kezelendő, mint a saját anyagaink

írásos dokumentáció, mindkét fél által aláírva - ki az aláíró a befogadó intézmény részéről? Muzeológus vagy intézményvezető?

egyértelmű feltételek, specifikus kondíciók tisztázása

egyedi azonosító kiadása (központi csomagbontás?);
kölcsönzött anyagok fizikai elkülönítése a saját anyagoktól

Kölcsönadás

hozzáférés

- hozzáférés valós térben
- hozzáférés virtuális térben

kérések érdemben történő elbírálása, az intézményi prioritásokkal, szabályozással összhangban

előzetesen egyeztetett feltételek, kölcsönösen aláírt és elfogadott szerződés (időtartam, engedélyezett beavatkozások a példányokon)

intézményi felelősségvállalás (hallgatók, amatőr kutatók)

lejárt kölcsönzések kezelése (felszólítások dokumentálása, vezetői szintek bevonása)

Kölcsönadás Roncsolásos mintavétel

hozzáférés

- hozzáférés valós térben
- hozzáférés virtuális térben

roncsolásos mintavétel szabályozása

a kimenő anyag nem kölcsön, nem csere, nem ajándék

a kimenő anyag nem kölcsön, nem csere, nem ajándék

nem járhat a teljes nyilvántartási tétel megsemmisülésével, hacsak a tétel nem maga a genetikai minta

Múzeumi folyamat térkép



hasznosulás

- társadalmi, közösségi
- oktatási, köznevelési
- tudományos
- kulturális és kreatív iparágak

Köszönöm a figyelmet!

Természet



Tudás



Találkozások

